

G

Władcy i stolice

- Aszurbanipal - Niniwa
- Midas - Sardes
- Menes - Memfis
- Psametyk - Sais
- Echnaton - tell el-amarna
- SzamsziAdad - Szubat-Enlil
- Nabonid - Babilon

Pytania otwarte

Kto był pierwszym władcą Hetytów i jaka była jego stolica?

Hattusilis I - Hatuszasz

Gdzie znajduje się świątynia skalna Ramzesa II?

Abu Simbel

Gdzie byli pochowani faraoni XVIII i XIX dynastii

w dolinie królów

Kto w 1595 zdobył Babilon?

Król Hetytów Mursilis I

Jaka jest najstarsza część biblii?

Tora (pieśń debory)

Czyj jest grobowiec Deir el Bekari?

Hatszepsut

Kto był twórcą XII dynastii?

Amenehat I

Kto złupił Mari?

Hammurabi

Kto złupił Babilonii?

Kto złupił Waszugami?

Suppiluliumas I

Kto złupił Eblę?

Naram-sin

Kto złupił Halab?

Mursilis II

Król Ur który stworzył pierwszy kodeks prawny

Ur-nammu

Kto pokonał wojska koalicji syryjskiej pod kisztan?

Tiglat-pilesar III

Kto był założycielem dynastii chaldejskiej w babilonie?

Naboplassar

Kto złupił memfis?

Asarhaddon

Kto złupił Teby?

Asurbanipal

Kto złupił Samaria?

Salmanasar V

Gdzie mieściła się stolica władców Hyksoskich?

Awaris

Teksty

- SzamsziAdad I - zdobył Aszur, okres staroasyryjski, państwo rozpadło się po jego śmierci
- Asurbanipal - okres nowoasyryjski - jego ojciec to Asarhaddon. Jego największym osiągnięciem było podbicie Memfis
- Tekst o Amenhotepie IV - nowe państwo, przebudował oazę Fajum, był z dynastii XVIII
- Tekst o Dżoserze, faraon III dynastii, stare państwo, miał wezyra imhotepa, pochowany w sakkarze.
- Sargon II - przegrał pod **Karkar** (720) **tutaj nieścisłość, bitwa pod Karkar 720 to zwycięstwo asyryjczyków, natomiast wcześniejsza była porażką tylko podręcznik nie wspomina o niej. Bitwa pod karkar uporządkowała zachód Asyrii** , potem ruszył na Urartu, odzyskał Babilon. Wybudował Dur-Szarrukin (nowa stolica)
- Szulgi - Podbił prawie całą mezopotamię i zachodni Elam, przekroczył Zagros. Usprawnił administrację,
- Tiglatpilesar I - pokonał hurytów i urartów, pokonał frygów, zhołdował miasta fenickie
- Tigatpilesar III - utworzył pułki królewskie (stała armia), pokonał koalicję syria-urartu pod kisztan, koronował się jako władca babilonii.
- Supiluliumas I - król hetytów, podbił państwo Mitanni
- Sargon - podbił Lugalzagesiego, zbudował Akad, zdobył całą mezopotamię

Bogowie

- Enlil
- Anubis
- Baal
- Ahuramazda - bóg dobra i światła
- Ptah
- Teszub - bóg burz stał na czele panteonu hurycko-hetyckiego
- Astarte - bogini płodności
- Hathor - egipski bóg nieba
- Amon - bóg który podróżuje z luksoru do karnaku
- Marduk - bóg opiekuńczy Babilonu
- Set - wróg ozyrysa

Obrazki

- Coś z echnatonem - czci boga atona, okres nowego państwa
- Stela Sępów E-ana-tuma - zwycięstwo lagasz nad ummą, WD III
- Paleta Narmera - przedstawia ostatnią fazę podboju dolnego egiptu przez Narmera, pochodzi z okresu Wczensodynastycznego i dotyczy zjednoczenia egiptu
- Kolosa Memnona - posągi amenhotepa III w medinethabu
- Obrazek z nefretete - hurycką księżniczką żoną echnatona. Musiała się sprzymierzyć z Supiluliumą.

Chronologia

- zestaw
 - Bitwa pod Halys
 - Zajęcie Lidii przez persów
 - Zajęcie Babilonu przez persów
 - Upadek XXVI dynastii
 - Reforma administracyjna persji

2. zestaw
1. Panowanie Hyksosów w Egipcie

2. Panowanie Hatszepsut

3. Pokój Totmesa IV z Artatamą I

4. Podbój Mitanni przez Supiluliumę I

5. Bitwa pod kadesz
3. Zestaw
1. Panowanie Naram-sina

2. upadek III dynastii z Ur,

3. najazd elamitów (nie wiem czy to nie jest wspólne z tym wyżej)

4. powstanie państwa mitanni
4. Zestaw
1. Rządy Gudei w lagasz

2. Założenie III dynastii z Ur

3. Panowanie Szamszi-Adada i

4. Emancypacja Aszur-ubalita I spod władzy Mitanni

5. Migracje Aramejskie

Ramy czasowe

Nowe państwo
Wczensodynastyczny (mezopotamia)
Staroakadyjski
Epoka późna w egipcie
Starobabiloński
Średnie państwo
Późnobabilońskie (nowobabiloński)
Średnioasyryjski
Neosumeryjski

Pojęcia

Mastaba - grobowce egipskie w formie 2/3 stopniowych platform.
Określenie roczne - forma opisowa, czasem rozbudowana nadająca nazwe danemu roku - służy datacji dokumentów.
Mazdaizm - staroperska religi, z której wyłonił się Zaratusztrianizm - prorok Zaratusztra.
Awilum - człowiek, obywatel - w babilonii określenie na wolnego człowieka
Muszkeni - zwykła ludność podległa w Babilonii.,utracili majątki, mogli się wykupic.
Lugal - król
Pankus - rada królewska Hetytów
Awesta - święta księga mazdaizmu i zaratusztranizmu
Nom - jednostka administracyjna w Egipcie
Ensi - księżę, namiestnik prowincji
Karum - osada, dzielnica handlowa
Akitu - najważniejsze święto nowego roku
Język aglutacyjny - język w którym formy rdzenne nie zmieniają swojego rdzenia podczas deklinacji i koniugacji.
limmu - urzędnik w asyrii (tak jak konsul w rzymie, od ich urzędów mierzono lata)
Eponymiczność - trwa równo rok - limmu do datowania

Satrapa - namiestnik prowincji w persji

urny kanopskie - naczynia w których przechowywany narządy mumifikowanego

Tawananna - tytuł królowej hetyckiej.

Skutki

Najazdu gutejczyków - upadek Akadu

Totmesa III na syrię - podbicie jej, podporządkowanie, wprowadzenie tam egipskiej administracji.

Najazdu Kasytów (najazdów z 1595) - upadek społeczeństwa Babilonii, nowy podział ziem na małe księstwa i okregi plemienne. Kurigalzu I buduje stolicę i podbija Elam

Ludów morza - znika syro-palestyna, świat hetycki, i mykeński. Pojawia się hebrajska palestyna. Fenicja aramejsko post-hetycka. Język aramejski zyskuje na popularności. Żelazo

Bitwy pod Karkemisz - Zajęcie Egiptu przez Nabuchodonozora II

Najazdu Amorytów - upadek III dynastii z Ur, powstanie państwerek amoryckich i huryckich

Wyprawy Mursilisa I - rozpad państwa babilońskiego

Dynastii chaldejskiej - Zdobycie Egiptu, zmiana kultu na sina, bitwa pod opis i upadek państwa

Bitwy pod opis - zdobycie rdzennej babilonii przez persów.

Kroniki/dziwne źródła których nie było

Babilonika - kronika spisana przez Beressosa, kapłana Marduka w III wieku pne

Manethon - autor jakiejś egipskiej kroniki z III wieku pne

spersonalizowane dla mnie

Akitu

Władca Hetycki, który podbił babilonię

zestaw

Bitwa pod kadesz

Pokój Totmesa IV z Artatamą I

Podbój Mitanni przez Supiluliumę I

Panowanie Hyksosów w Egipcie

Panowanie Hatszepsut

Egiptski bóg nieba

Kanejska bogini płodności

Kto złupił Halab?

Stella Sępów

Paleta Narmera

Obrazek Echnaton

Stella Naram-Sina

Sztandar z Ur

Może coś z armii asyryjskiej? ale to bez pewności raczej.

Z jakiego okresu pochodzi Hatszepsut?

Kto to wróg ozyrysa?

Władca z kamienia z palermo - Snofru - podbił lidię, nubię, i synaj

Kto był współpracownikiem Džosera?

Co zdobył SzamsziAdad i jaka była jego stolica?

Co to Babilonika?

Przez kogo został zdobyty babilon w 1595?

Co wybudował Sargon II?

XII dynastia to koniec średniego państwa

XVIII i XIX dynstai to dynastia amenhotepów i ramzesydów - nowe państwo